

مروری بر یادگیری ریموت در دوران همه‌گیری ویروس کرونا

خیلی دور، خیلی نزدیک

((سوسن بالغی‌زاده / دکترای تکنولوژی آموزشی))

یادگیری ریموت^۱

مفهوم یادگیری ریموت مفهوم جدیدی نیست. در واقع همواره در دوره بحران که آموزش به صورت حضوری ممکن نیست، دست‌اندرکاران آموزش تلاش می‌کنند، آموزش‌هایی را به صورت غیرحضوری ارائه دهند. اما در دوران همه‌گیری بیماری کووید ۱۹ که میلیون‌ها دانش‌آموز در سراسر جهان امکان حضور در مدرسه را نداشتند، یادگیری ریموت با توجه به توسعه فناوری در قرن بیست‌ویکم، رشد و توسعه پیدا کرد. در این دوران میلیون‌ها معلم از طریق «وب» به دانش‌آموزان آموزش می‌دهند. این نوع آموزش بین مردم به عنوان «آموزش مجازی» شناخته شده است. اما تفاوت‌های بسیار ظریفی بین یادگیری مجازی و یادگیری ریموت وجود دارد. در واقع یادگیری ریموت را نباید با آموزش از راه دور یا آموزش برخط (آنلاین) یکسان تلقی کرد.

اشاره

همه‌گیری بیماری کووید ۱۹ موجب شد تا در اکثر کشورهای جهان، آموزش به صورت مجازی انجام شود. اما «یادگیری مجازی» با این نوع آموزش که میلیون‌ها دانش‌آموز را به طور ناخواسته درگیر کرد، تفاوت دارد. در واقع به این نوع یادگیری که در محیط مجازی انجام می‌شود، اما معلم سعی کند بازتابی از کلاس حضوری را برای دانش‌آموزان ایجاد کند، «یادگیری ریموت» اطلاق می‌شود. در این مقاله کوشیده‌ایم، یادگیری ریموت و ویژگی‌های آن، و همچنین تفاوت آن با یادگیری مجازی را شرح دهیم.

کلیدواژه‌ها: یادگیری ریموت، یادگیری مجازی، کووید ۱۹، آموزش از طریق وب، آموزش برخط

واژه «ریموت» به معنای «دور» است. اما در ترجمه آن از واژه دور استفاده نکردیم، زیرا این نوع آموزش با «یادگیری از راه دور» متفاوت است. دستگاه کنترل از راه دور (ریموت کنترل) برای یک فاصله محدودی کار می‌کند. در یادگیری ریموت نیز یادگیرندگان معمولاً فاصله محدودی از یکدیگر دارند (معمولاً در یک منطقه آموزشی هستند). یادگیری ریموت در شرایطی که حضور دانش‌آموزان و یا دانشجویان در مدرسه یا دانشگاه ایمنی آن‌ها را به خطر می‌اندازد (مانند همه‌گیری یک بیماری، جنگ و غیره)، شکل می‌گیرد. به عبارت دیگر، یادگیرندگان در پذیرش این شکل از آموزش حق انتخاب ندارند. در صورتی که آموزش‌های از راه دور یا برخط چنین پیش‌شرطی را ندارند. در واقع در آموزش برخط، یادگیرنده انتخاب می‌کند که از این نوع آموزش بهره‌مند شود، ولی در یادگیری ریموت چنین نیست.

مدل‌های یادگیری ریموت

اگرچه آموزش ریموت بسیار غافلگیرانه و بدون آنکه معلمان، مدیران، دانش‌آموزان و خانواده‌های آن‌ها آمادگی داشته باشند پیش آمد، بسیاری از متخصصان تعلیم و تربیت این شرایط را نه به‌عنوان تهدید، بلکه به‌عنوان فرصتی برای گذر از روش‌ها و مقررات سنتی که برای صدها سال بر آموزش و پرورش جهان حاکم بوده است، تلقی می‌کنند. برخی از متخصصان تعلیم و تربیت که به شیوه‌های سنتی آموزش عادت کرده‌اند، بسیار با احتیاط با یادگیری ریموت برخورد می‌کنند و برخی معتقدند با این روش دانش‌آموزان چیزی نمی‌آموزند. در مقابل عده‌ای بر این باورند که «یادگیری» انجام می‌شود، فقط شیوه آن متفاوت از روش‌های سنتی است. در هر صورت، یکی از مزایای شرایط آموزش در دوران همه‌گیری بیماری کووید ۱۹ جرئت‌ورزی برای تغییر روش‌های سنتی است که ده‌ها سال بر دستگاه‌های آموزشی در سراسر دنیا حکم فرما بوده‌اند.

«مدل دیجیتالی»

یکی از تفاوت‌های عمده بین آموزش ریموت و آموزش مجازی آن است که در آموزش مجازی، معلمان به‌عنوان «معلم مجازی» آموزش‌های لازم را دیده‌اند و در واقع به‌عنوان «معلم مجازی» تربیت شده‌اند. در صورتی که در آموزش ریموت، معلمان معمولاً هیچ دوره‌ای در ارتباط با چگونگی آموزش مجازی ندیده‌اند و اصولاً بنیادهای آموزش مجازی را نمی‌شناسند. یکی دیگر از تفاوت‌های بنیادی یادگیری مجازی با یادگیری ریموت آن است که برخلاف یادگیری مجازی، در یادگیری ریموت معلم سعی می‌کند محیط یادگیری کلاس درس را در محیط مجازی شبیه‌سازی کند و تا آنجا که می‌تواند تلاش می‌کند، دانش‌آموزان احساس کنند در کلاس حضوری هستند. در واقع یادگیری ریموت، کلاس درس سنتی را منعکس می‌کند، در حالی که یادگیری برخط به گونه‌ای طراحی نشده است که بتواند کلاس سنتی را آینه‌کاری کند.

«مدل آنالوگ»

این مدل از آموزش مخصوص شرایطی است که معلمان و یادگیرندگان به اینترنت و ابزارهای الکترونیکی دسترسی ندارند. در این صورت مدرسه‌ها بسته‌های آموزشی، شامل کتاب‌های کمک‌آموزشی، جزوه، کاغذ و قلم تهیه و برای دانش‌آموزان می‌فرستند (در صورتی که اگر یادگیرندگان به دستگاه‌های پخش دی‌وی‌دی دسترسی داشته باشند، می‌توان برای آن‌ها فیلم‌های آموزشی، اسلاید، کلیپ و پادکست نیز ارسال کرد). دانش‌آموزان می‌توانند در زمان‌هایی معین از طریق تلفن با معلمان ارتباط بگیرند و اشکالات درسی خود را رفع کنند.

اگرچه آموزش ریموت بسیار غافلگیرانه و بدون آنکه معلمان، مدیران، دانش‌آموزان و خانواده‌های آن‌ها آمادگی داشته باشند پیش آمد، بسیاری از متخصصان تعلیم و تربیت این شرایط را نه به‌عنوان تهدید، بلکه به‌عنوان فرصتی برای گذر از روش‌ها و مقررات سنتی که برای صدها سال بر آموزش و پرورش جهان حاکم بوده است، تلقی می‌کنند. برخی از متخصصان تعلیم و تربیت که به شیوه‌های سنتی آموزش عادت کرده‌اند، بسیار با احتیاط با یادگیری ریموت برخورد می‌کنند و برخی معتقدند با این روش دانش‌آموزان چیزی نمی‌آموزند. در مقابل عده‌ای بر این باورند که «یادگیری» انجام می‌شود، فقط شیوه آن متفاوت از روش‌های سنتی است. در هر صورت، یکی از مزایای شرایط آموزش در دوران همه‌گیری بیماری کووید ۱۹ جرئت‌ورزی برای تغییر روش‌های سنتی است که ده‌ها سال بر دستگاه‌های آموزشی در سراسر دنیا حکم فرما بوده‌اند.

یکی از تفاوت‌های عمده بین آموزش ریموت و آموزش مجازی آن است که در آموزش مجازی، معلمان به‌عنوان «معلم مجازی» آموزش‌های لازم را دیده‌اند و در واقع به‌عنوان «معلم مجازی» تربیت شده‌اند. در صورتی که در آموزش ریموت، معلمان معمولاً هیچ دوره‌ای در ارتباط با چگونگی آموزش مجازی ندیده‌اند و اصولاً بنیادهای آموزش مجازی را نمی‌شناسند. یکی دیگر از تفاوت‌های بنیادی یادگیری مجازی با یادگیری ریموت آن است که برخلاف یادگیری مجازی، در یادگیری ریموت معلم سعی می‌کند محیط یادگیری کلاس درس را در محیط مجازی شبیه‌سازی کند و تا آنجا که می‌تواند تلاش می‌کند، دانش‌آموزان احساس کنند در کلاس حضوری هستند. در واقع یادگیری ریموت، کلاس درس سنتی را منعکس می‌کند، در حالی که یادگیری برخط به گونه‌ای طراحی نشده است که بتواند کلاس سنتی را آینه‌کاری کند.

چالش‌های یادگیری ریموت

باید توجه کرد، کنترلی که معلم در کلاس حضوری دارد، به هیچ‌وجه در کلاس ریموت ندارد. در واقع در محیط‌های یادگیری ریموت، یادگیرنده و معلم عادت ندارند از راه دور با یکدیگر ارتباط برقرار کنند. به‌خصوص اگر کاربران با پلتفرم‌هایی که امکان دریافت صوت و تصویر را نمی‌دهند کار کنند، چالش ارتباط برقرار کردن جدی‌تر می‌شود. برای مثال، بسیاری

جمع‌بندی

یادگیری ریموت مفهوم جدیدی نیست. این روش از آموزش معمولاً در همه‌گیری یک بیماری یا جنگ که ملاقات حضوری دانش‌آموزان و معلمان موجب به خطرات سلامتی آن‌ها می‌شود، شکل می‌گیرد و دارای ویژگی‌هایی متفاوت از آموزش حضوری و یا آموزش مجازی است. باید توجه کرد که در این نوع آموزش نباید انتظارات و توقع مدیران و مسئولان تعلیم و تربیت، معلمان، دانش‌آموزان و خانواده‌های آن‌ها از کیفیت یادگیری مانند آموزش حضوری باشد. برای بهبود کیفیت یادگیری، باید برنامه‌ها و مقررات آموزشی از انعطاف بسیار بالایی برخوردار شوند. کیفیت این آموزش به نوع پلتفرمی که مدرسه‌ها استفاده می‌کنند، بسیار وابسته است. کیفیت یادگیری دانش‌آموزانی که با پلتفرم‌هایی مانند «شاد» که ماهیت پیام‌رسان دارند کار می‌کنند، بسیار پایین‌تر از پلتفرم‌هایی است که امکانات ارتباطی (تصویر و صدا) و سرعت در آن‌ها بالاست.

«مدل ترکیبی»

در این مدل، علاوه بر آنکه یادگیرندگان و معلمان به ابزارهای مدل دیجیتالی دسترسی دارند، امکان چت کردن نیز در زمانی معین بین دانش‌آموزان و معلم وجود دارد. اگر در جلسه‌هایی دانش‌آموزان امکان وصل شدن به کلاس را نداشته باشند، می‌توانند به صورت گروهی و یا انفرادی با معلم در ساعاتی معین چت کنند. یادگیرندگان می‌توانند از برنامه‌های متفاوت، مانند «گوگل درایو»، «پست الکترونیکی»، «وان نت»^۶ برای ارسال تصویر، فیلم و تکالیفشان استفاده کنند. معلمان همچنین محتوای آموزشی را از طریق چندرسانه‌ای‌ها (فیلم، کلیپ، پادکست و اسلاید) تهیه و برای دانش‌آموزان ارسال می‌کنند.

با توسعه فناوری، معمولاً از مدل ترکیبی بیشتر از مدل دیجیتالی استفاده می‌شود. در واقع برای بهبود یادگیری، دانش‌آموزان باید علاوه بر کلاس دیجیتالی، به محتوای الکترونیکی نیز دسترسی داشته باشند و همچنین زمانی را به چت کردن با معلمان و هم‌کلاسی‌هایشان اختصاص بدهند. لازم به ذکر است، برای استفاده از مدل ترکیبی، هر اندازه سواد دیجیتالی معلمان و دانش‌آموزان بیشتر باشد، می‌توانند از ابزارهای الکترونیکی متنوع‌تری استفاده کنند. این امر به ارتقای یادگیری کمک می‌کند.

پی‌نوشت‌ها

1. Remote Learning
2. Distance Learning
3. Virtual Teacher
4. Digital Model
5. Analogue Model
6. Hybrid Model
7. Google Drive
8. OneNote

منابع

1. Ray, C. (2020). What is remoting learning <https://www.techlearning.com/how-to/what-is-remote-learning>.
2. What is remote learning ? <https://tophat.com/glossary/r/remote-learning/>
3. Coker, D. (2020). Revolution in Remote Learning: A Plan for Radical Improvement A policy recommendation to transform technology to improve student learning. In Proceedings of EdMedia + Innovate Learning (pp. 329-343). Online, The Netherlands: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE). Retrieved July 10, 2020 from
4. Hodges, C., Moorj, S., Lockee, B., Trust, T., Bond, A. (2020). The difference between emergency remote learning and online learning : <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>.
5. Hood, N. (2020). Three instructional model for remote learning: <https://theeducationhub.org.nz/three-instructional-models-for-remote-learning/>